

3 БОЛГАРСЬКОГО ПЕКЛА.

Один робітник з Софії (Болгарія) прислав листа до робітничої ньюорської газети "Новий Мир", в якому між іншим описує панування буржуазії в Болгарії:

"28 квітня 1925 над довітком почалася божевільна стрілянина в містечку Будіна Лівада. Поліція одержала відомість, що в одному з будинків нахотяться "підпальники". Коли-ж жандарми попрямували увірватися в той будинок, їх зустрінули стрілами з рушниць. Після довгої боротьби жандармерія таки добула дим, але її довелося почати нову боротьбу на нових позиціях, за домом. "Підпальники" робітники захоували в глибокий рив і енергічно відстрілювалися. З тяжкою бідою вдалося жандармам оточити робітників.

На місце боротьби поклякли спеціальний-штурмовий відділ війська з бомбами і двома гарматами.

Перестрілка тягнулася близько 12 годин. Ціла околиця була захвачена відділами війська і агентів тайної поліції.

Але опися виявилася, що в рові заховався тільки один чоловік, робітник Олександр Михайлович Боримечка. Шоби змилити жандармерію, він безпереривно стріляв і всі думали, що в рові є цілий відділ революціонерів. Боримечка міг зі свого рова бачити кожний рух ворога (рів був на горбку) і його самого кулі не досягли. Коли-ж скінчилися йому патрони, він попрямував з двома револьверами в руці пробитися через перстень війська і шпійонів. Але його зу-

стрінули градом кулі і він був примушений повернутися назад в свій рив.

За якийсь час вистріли з рова затихли. Але жандарми все ще боялися підійти ближче, думаючи, що Боримечка живий.

На місце боротьби приїхав начальник гарнізона Лазарев, міський комендант Караганов і інші вищі представники кривавої панівщини.

Свідство вказало, що в тій боротьбі з одним робітником загинуло шість жандармів і агентів тайної поліції. Загинув і Боримечка...

В місті Варні шпійони набрили на саїди комуніста Косабова. При спробі арешту Косабова відстрілювався і кидав бомби. Поліція підпала дим, в якому находився Косабов і не переставала так довго стріляти, доки з горючого будинку не донісся останній стогін конаючої жертви.

В місті Плевні 24 квітня згорів будинок міської управи, міський театр і міська бібліотека. Газети, що принесли вістку про це пожежу, були сконфісковані. Це свідчить, що пожежу вміне для провокації зробили самі агенти тайної поліції, бо в зв'язку з пожежою були убиті і арештовані десятки людей.

В столицю Болгарії — Софію, прибуло 25 кореспондентів чужоземних буржуазних газет, з яких багато находяться на службі кривавого уряду Цанкова.

ЗАСУДИЛИ "НАРОДНОГО ДІЯЧА".

Це вже завжди так водиться, що злодій сам краде, а на другого пальцем показує. Коли заглянеш до патріотичної газети, то завжди там побачиш наклепи на організованих свідомих робітників і фермерів. Глупі, безвідставні, бо не мають ні "добродії" до чого вчепитися, не мають що організувати робітникам та фермерам закинути. Але проте пишуть.

А про своїх "народних діячів" мовчать навіть тоді, коли суд засуджує в тюрму за злодійство.

Робітники не раз могли б показати патріотам на шпальтах газет їх власне обличчя, тільки-ж робітники не дуже то люблять таким способом воювати. Але часами таки треба панам показати їх власну чесноту.

В Альберті недавно тільки що вийшов з тюрми "народний діяч", бувший член албертського парламенту. Відсидів шість місяців за "широко народну працю". І тільки той вийшов, другий за ним його місце. Це певно тому, щоб албертський тюрмі не було кучно за українськими "народними діячами".

І дивно, що "Укр. Голос" ані слова про це не згадав. Він бачить, що на Україні роблять більшовики, запоявляє свої шпальти пашквілями на українських робітників в Канаді, а про українського "народного діяча", якого замкнули на 6 місяців до Іванової хати за крадіжки фермерських грошей, ані словом не згадав. Англійські едмонтонські газети "Едмон-

тон Журнал" і "Будетин" написали, хоч той "діяч" для них чужий по національності, а "Укр. Голос" хоч би словечком згадав. Це-ж образа так ігнорувати "народного діяча".

Але до речі.

Коли ще існувала славнозвісна "народна торговля", цей "діяч" був менеджером однієї з її філій. Коли "народна торговля" розпалася і фермері втратили всі свої вклади, то всі менеджери та директори розбіглися по фермерських місточках і позакладали там свої власні бізнеси. Так, що це банкрутство їх не діткнуло. Отже цей добродій пішов на Ренфрей, Алта., і там завклав собі склеп. В тій місцевості не було банку, тому збіжева компанія переслала йому чеки для виплачування фермерам. А він так їх "виплачував", що компанія потягнула його, "раба божого", до суду в Едмонтоні, а там йому віддали шість місяців. Тепер сидить в Форт Саскчевані і виглядає з-за ґратів, як щур з пшеничної мукі.

А цей "добродій" великий патріот! Більшовиків лаяв (й тепер певно лає), богу молився, робітничо-фермерської організації не любив... Одним словом "народний діяч" ще й український.

І чомусь "Укр. Голос" про це подію ані словом не згадав. Хоч би коротеньку біографію тоби помістив! А на чесних робітників і фермерів то пашквілі вписує зі своїми поотниками.

Кривоша.

Вегревиз, Алта.

в'язнів, що сидять у лодзінській тюрмі. У цій листі повідомляється про масове катування в'язнів. Особливо почали катувати після того, як політничні в'язні зажадали, щоб було дозволено влаштувати вечірку на знак жалоби по розстріленому комуністові Енгелеві. Тюремна адміністрація викликала поліцію та салдатів. Почалося катування політничних в'язнів прикладами та револьверами. Катувано так людськи, що довелось навіть викликати карету швидкої допомоги. Уже чотири тижні довізці сплять на голій долаві, і живуть хлібом та водою.

ЯК ПОЛЬСЬКІ ПОМІЩИКИ ПЛАТЯТЬ ПОДАТКИ?

Сенатор Пастернак виголосив 15 червня в р. в польському соїм промову про те, як польські поміщики платять податки. Ось як:

"Коли бідний селянин не встані заплатити податку, то приїжджає секвестратор і забирає найкращі в господарстві річі — плуг, борони, хомут, сірпак і т. д., а коли обшарник не платить податку, то про примусове стягання й нечує. Польські поміщики на кресах взагалі податків не платять. В рівенському повіті на Волині з 48 поміщиків ґрунтового податку заплатили в маленькій часті всього 27, а маетковий лише 2, решта не заплатила нічого. Так наприклад Адам Любомірський, котрому належало 6,203 злотих і нічого не заплатив, маеткового визначено

йому 71,038 злотих — теж нічого не заплатив.

Юзеф Киженицькі, котрому визначено ґрунтового податку 2,074 злотих, а маеткового 7,851 злотих, не заплатив ані гроша. Малницькому визначено ґрунтового податку 3,441 злотих, з чого заплатив аж 72 злотих, а маеткового визначено йому 63,784 злотих, з чого не заплатив нічого. Губертові Любомірському визначено ґрунтового податку 11,674 злотих — не заплатив нічого, маеткового визначено 78,184 злотих, не заплатив ані шага і т. д.

Всі обшарники рівенського повіту заплатили в 1924 році всього 11 відсотків ґрунтового податку, а маеткового не заплатили навіть 1 відсотку".

Отже лани забрали маетки, а влада дере з селян останню сорочку за податки.

ЧЕСЬКИЙ УРЯД ОПРАВДАВ ВБИВКІВ УКРАЇНСЬКОГО ХРУНЯ.

Дня 18 червня ц. р. відбулася перед судом в Густі, на Закарпатській Україні, розправа проти українських студентів університету: Дмитра Микити, В. Фрея і С. Сорохтея. Д. Микиту обжаловано, що він 30. серпня 1924 року вистрілом з револьвера вбив з наказу української військової організації директора семінарії Матвіяса. Фрея і Сорохтея обвинувачено за допомогу Д. Микити в утечі.

Всі три обжаловані перейшли 28. вересня 1924 року чеський кордон. Чеська жандармерія арештувала їх і досі сиділи вони в слідчій тюрмі. Суд виправдав всіх трьох обжалованих, але прокурор зголосив зажалення неважності.

В. Фрея і Сорохтея випущено на волю, Микиту задержано в тюрмі.

ТЮРМА НАРОДІВ.

В 1924 році було в польських тюрмах 33,750 в'язнів. З них за один рік вмерло 920. Це урядова статистика.

ВИМОГА ВИДАЧИ ПОСЛА.

Прокуратура внесла в соїм вимогу на видачу посла незалежної селянської партії Готти українських студентів університету: Дмитра Микити, В. Фрея і С. Сорохтея.

ЗВІТ Ц. В. К. КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ КАНАДИ.

Наша редакція отримала від Центрального Виконавчого Комітету Комунистичної Партії Канади копію звіту Ц. В. К. К. за конвенційний рік з проською перекласти його на українську мову й надрукувати в "Українських Робітничих Вістях".

Звіт дає детальний огляд діяльності партії за минулий рік і є призначений на те, щоб всі члени і відділи партії основно його простудіювали і передискутували та приготувалися до надходячої партійної конвенції.

Звіт є досить довгий і буде поміщений в кількох числах "Українських Робітничих Вістей". В слідуючому числі нашого часопису розпочнеться друкування звіту.

Коротка подорож мандолінової оркестри.

Перша група мандолінової оркестри при Укр. Роб. Домі в Вінніпегу виїждить дня 24. липня з концертами до слідуючих місцевостей: Форт Френсес, Вест Форт Вільям, Форт Вільям і Порт Артур. Перший концерт дасть в Форт Френсес в п'ятницю, 24. липня в Town Hall. В суботу прибуде до Форт Вільям і дасть кілька концертів в цих трох місцевостях. Повертаючись назад дасть ще один концерт в Форт Френсес. Українські робітники й робітничі вище згаданих місцевостей повинні не оминати цієї рідкої нагоди почути гарні українські народні пісні у виконанні вінніпегської української мандолінової оркестри. Слідить за оголошеннями на місця.

В КРАЇНІ НЕВОЛІ І СЛІЗ.

ТУГУТ ВИКРИВАЄ ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ.

Недавній польський віцепрем'єр Тугут від часу до часу друкує викриття діяльності польського уряду. Тугут виступив у Варшаві з доповіддю про політику польського уряду. Тугут стверджує, що польський уряд своєю внутрішньою політикою доводить країну до повної руйни. Міністерство Грабського ламає всі основні права людности, знущується над конституцією. Головна властивість політики Грабського із слів Тугута це нехтування соїму, та цінична відмова виконувати зобов'язання, що їх уряд бере на себе.

"На протязі багатьох місяців мого перебування в міністерстві Грабського, сказав Тугут, я нічого не міг зробити, нічого не міг виконати, бо на кожному кроці мені ставили перешкоди. Особливі перешкоди ставили мені міністри внутрішніх справ, освіти та юстиції. Міністерство юстиції

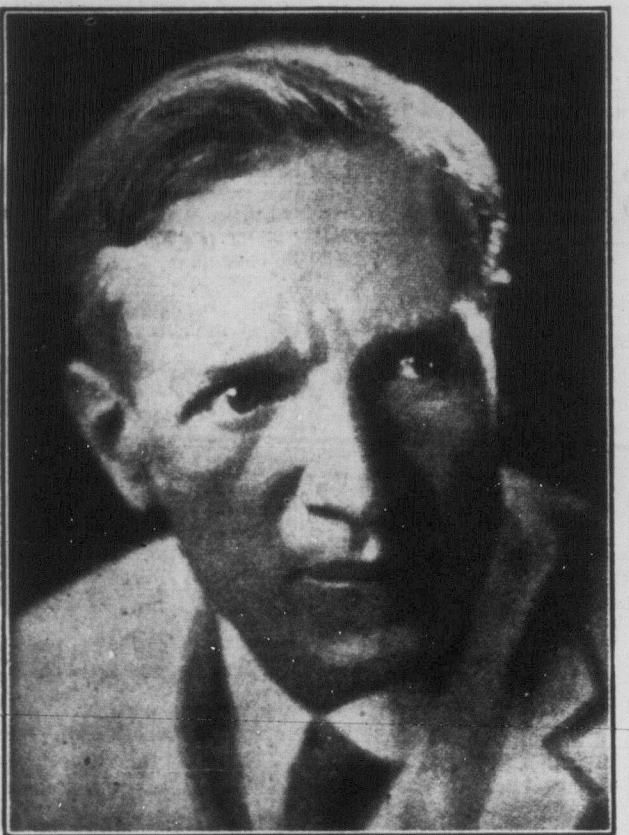
вороже ставилося до всіх моїх пропозицій обривувати стан польських тюрем. Коли я подав пропозицію, щоб до складу польських судових органів додати представників нащмен шпостей, міністерство юстиції надзвичайно обурилося. Почалася завзята кампанія проти мене, причому не зупинилися навіть перед провокацією.

Міністер народної освіти не давав до розгляду проєкти шкільної реформи на кресах. У цьому міністерстві існує така струнка система провокації, своєдства, інспектури, що ніяким чином не можна було добитися зміни становища шкіль національних меншостей. Про міністерство внутрішніх справ нема чого уже казати".

Наприкінці Тугут змушений був признатися, що в кабінеті міністрів "ніхто не хотів його слухати".

МАСОВЕ КАТУВАННЯ В'ЯЗНІВ.

"Робітник" помістив отвертого листа родичів політничних

Найбільший сучасний американський робітничий письменник Алтон Сінкслер, твор якого п. н. "Герой капіталу" починаємо містити в цьому числі "У.Р.В."

А. СІНКЛЕЙР. 1) ГЕРОЙ КАПІТАЛУ

Переклад і передмова: Н. Романович.

ПЕРЕДМОВА.

Роскоші, пишнота, веселе безжурне життя в мрамурових, вистелених кидимми та визолочених палатах... і тяжкі злидні, напівголодне животіння в темних кутках, вогких, холодних льохах...

Дрантине, брудне лахміття, що кризь нього світить худорляве тіло з безсило опушеними мозолистими руками та квозими, босими, натруженими ногами, і шовк, і оксамит і блиск випещених рук відгодованих пик, і дзвінкий веселий, ситий сміх...

Піни бенкетів в теплих покоях, в морі квітів та вина... і — голод, голод страшний, жадливий голод, що душить своїх жертв по брудних логовах... Такі протидержності, такі контрасти, такі суперечності життя людського подає нам в повістях своїх А. Сінклейр, видатний американський повістяр.

Ці суперечності, ці контрасти в батьківщині повістяра, в Америці, в цій країні свободи, в цій країні чудес, що до матеріальної культури та техніки, особливо гострі, особливо яскраві. Саме тут, в країні газу, пари, електрики, надземних та підземних шляхів сполучення, та велитєнських будівель і машин — люди або занад-

то розкошують, як лани цих усіх розкошів, або занадто тяжко бідують в неволі у сих машин.

Невтомно та яскраво, барвистими, свіжими фарбами пише Сінклейр свої малюнки правдивого життя людського, що його на своїй батьківщині бачить.

Коли перегортаємо сторінки повістей А. Сінклейра, перед нами мов живі стають люди, що їх навколо себе бачив він: люде-робітники, що в ненастанній тяжкій праці на сухий шматок хліба світу сонця й знання не бачуть, а проте не гублять образу людського й людської чюлості...

І люде паразити, що ненастанно святкуючи, купаються в розкошах і в морі поту, крові та сліз людь-робітників, топчучи для своєї вигоди, для своїх примх сотні й тисячі людей, гублять образ людський, на звірв-хижаків стають подібні.

Відкриває занавісу повістяр і веде нас в нетри (повість "Нетри") з життя американських робітників, повні злиднів, висизкування та важкої праці життя робітників в різних. Жак та розлука обхоплюють тут нас на кожному кроці. На кожному кроці тут страшний малюнок з життя людей, що працюють для того тільки, щоб їсти, та їзять для того, щоб працювати та ще й сплять в тісноті, брудним шматтам вкриті, в холодному задшушливому логіві.

Сонце! Вони його ніколи не бачуть, не для них воно!

Свіже повітря!... Ним не дихають вони, ніколи і ніде! Книга! Вона їм не потрапляє до рук, та й коли її в руках тримати?! Праця, праця, гірка тяжка праця на користь тих чужих,

далеких істот, що в шовки та оксамити зодягнені, в блискучих палатах байдикують.

"Шоденно розмальовує глядянки для консервів молода дівчина — годув матір, трьох малых сестер"...

"...Там було дуже вохко; у всій кімнаті не було сухого кутка, щоб ноги поставити. Все робота старого була ходити з губкою, настромленою на жердку, й витирати діла та чистити яди, через які спускали вську покій і непотріб з верхнього поверху. Професійне отруїння, кров і болячки та рани ту шоденна річ".

"...Приставили Марію до хорих і дохлих туш, але тепер біда примусила її до такого огидного діла. Її заперли в один з таких кутків, де ніколи не буває соняшного світла і куди ніколи не заглядає стороннє око. Під нею були холодні, де заморозували м'ясні туші, а над нею був відділ, де варили м'ясо. Отже м'ясо вона цілий день стояти на холодній, як крига, долаві, а в голову її так парило, що аж м'ясо стало. І м'ясула вона там від ранку до вечера обчищати сотні фунтів того шкідливого м'яса від костей..."

"Убивна камера (де худобу убивали) не опалювалася і там було страшенно холодно, так як на дворі; тепло було тільки у тих відділах, де варили і топили м'ясо; у всіх інших працюючи дуже терпіли від холоду й часто застуджувались, бо доводилося робити без курток і жилетів, а іншим навіть в одних сорочках і з голими руками. В убійній камері кров примерзала до рук різників; холод бував такий, що не можна було притулитися до стіни або торкнутися різак-ножа, бо шкіра з пальців прилипала до них. Але найгірше для різників було те,

що вони мусили закачувати руки по лікті при роботі; руки у них аж білили від морозу, пальці дубили й через те були часто нещасні випадки".

"Найгірше було робітникам у тих відділах, де варили м'ясо на консерви, топили з него смалець і лій, з непотрібних охляпів і всякої покій робили екстракти й порошок для угноєння землі. Цих відділів ніколи не показували стороннім, бо сморід і дух там були нестерпимі. Працюючи мусили мішати і перекопувати вариво у величезних котлах, перебігаючи по кладочках, а стояла там така густа пара, особливо зимою, що люде мусили всю свою увагу звертати на те, щоб не послизнутися на мокрій кладці і не впасти до котла. А все-ж таки траплялося часто, що падали робітники у котли і тоді виймали звідтіля тільки розважені частки їх тіла. Іноді і не виймали навіть — бо даремна праця.

І варились вони по кілька днів... А з фабрики випускали у бляшанках знаменитий очищений дургемовський смалець..."

А як вони живуть, ці герої праці, властиво як перебувають ніч і отой один день на тиждень, що святом зветься? Де живуть вони?

В тій частині міста, де все було темніше та чорніше — і будинки, і дерева, і трава, все брудне та миршаве. І важкий прикрий дух і гомін від величезної сили худоби. Оселя їх — ряди одноманітних та понурих домів; улиці небруквані, калні, у вибоях, калюжі з гнилою водою... І над усім панують височезні димари з чорним димом...

ЧИ ВИ ВЖЕ МАСТЕ

найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо немає її ні самі, або ваші знайомі, то пошарайтеся купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратити вона вартости навіть тоді, як ви перечегаєте її. Це довша повість з воєнних часів в Галичині і в життя робітництва в Америці. Коли читаєте, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечитаєте до кінця.

Письменник М. Ірчан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читаючи "Карпатська ніч" ви рівночасно багато вчите і то в найбільш приступний спосіб, бо ціла книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладина з артистичним малюнком в двох кольорах.

КУПИТЬ, А НИКОЛИ НЕ ПОЖАЛІТЕ! РОЗПОВІСЮДНОЮ ТЕ СКРИЗЬ ЦЮ КНИЖКУ.

Вислають книжки за попереднім надісланням грошей. ЦІНА 50 ЦЕНТИВ ЗА КНИЖКУ. Замовлення з гримми посылати на таку адресу:

Українian Labor News Cor. Fritchard & McGregor Winnipeg, Man.

(Далі буде.)